

Kot lastovica pod rodni krov

Urednikove misli

VERZI TE SLAKOVE PESMI me v teh dnevih večkrat spremljajo. Kar nekaj zaporednih sobot sem bil na mednarodnem letališču v Melbourneu, kjer sem se poslavljaj od ljudi, ki so del mojega sedanjega življenja. Hvala Bogu, res je letos dobilo priložnost toliko rojakov, da gredo na pot v kraje svoje mladosti. »Pojdi kamorkoli hočeš, vedno te ostane nekaj tam, kjer si se rodil,« poje pesnik in izraža resnico, ki jo izseljenec, pa naj bo še tako vživet v novi svet, podoživlja vedno znova. Zato sem vesel vsakega, ki se gre odžejat k studencu pod Triglavom. Letos se je menda tudi kar precej rojakov iz Avstralije (nad petdeset) odločilo, da se za stalno vrnejo v Slovenijo. Celo naša mlada učiteljica, v Avstraliji rojena Lidija Lapuh, je šla tja s tem namenom. Sedaj z Julie Brcar iz Sydneya pripravljata v Ljubljani odprtje trgovine Harvey Norman. Svet se vrti...

Sedaj je čas evropskega poletja in avstralske zime; čas počitnic in dopustov na Severu, čas zaključevanja računov finančnega leta na Jugu. Vse to se odraža na nek način tudi v tej številki Misli, ki povezuje dva meseca: julij in avgust 2002. V petek, 26. julija 2002, bo minilo pet let od smrti patra Bazilija Valentina, ustanovitelja verskega in kulturnega središča v Melbourneu in urednika Misli od marca 1972 do julija 1997. Zanj bomo zadnjo nedeljo v juliju darovali sveto mašo, v tej številki Misli pa se ga spominjamo s pesmijo, ki jo je zapel Stanko Prosenak, njegov dolgoletni prijatelj in zaupnik doma matere Romane. Hvala Stanku za pesem in vsem vam, ki se pokojnega patra spominjate v molitvi in darujete zanj za svete maše. Mož je mnogim pomagal in se prehitro zgaral. Naj počiva v dobroti Stvarnikovega srca!

Koncem junija smo praznovali 11. rojstni dan Slovenije. Na obisku je bil dr. Zvone Žigon z Urada Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu – o vsem tem lahko berete v tej številki. Tehtno je razmišljanje dr. Marka Kremžarja iz Argentine o tem, kaj mu pomeni Slovenija – ne pozabite ga prebrati. V Canberri je v začetku junija nastopil službo novi odpravnik poslov slovenskega veleposlaništva g. Bojan Bertoncelej. Zanimiv pogovor z njim nam je pripravila gospa Metka Čuk, nekdanja lektorica slovenskega jezika v Sydneyu. Hvala obema za bogat in zanimiv pogovor. Gospodu Bertonceleju in njegovi družini izrekamo dobrodošlico! Spet čestitamo!

V juniju je Avstralija praznovala kraljičin rojstni dan. To praznovanje je prineslo posebno čast in odlikovanje Order of Australia Medal trem našim rojakom: Ivu Klobčiču iz Newcastlea, NSW, Francu Vodušku iz Cobram, VIC in Lentiju Lenku iz Melbournea. Tudi Misli se pridružujejo številnim čestitkam, ki ste jih bili zasluženi odlikovanci deležni. Zlatomašnik pater Valerijan Jenko pa je 16. julija 2002 prejel iz rok predsednika Republike Slovenije g. Milana Kučana državno odlikovanje, Častni znak svobode Republike Slovenije. Spet čestitamo!

Le listajte po Mislih, da boste našli še več – Križem Avstralske Slovenije in Izpod Triglava. Topel zimski pozdrav iz Melbournea. Bog živi!

pater Ciril

PATER BAZILIJ VALENTIN

Nikdar ga Sloven'ja avstralska ne bo pozabila

Ob peti obletnici smrti patra Bazilija (+26.7.1997) smo se ga spomnili pri sveti maši v nedeljo, 28.7.2002, ob deseti uri v Kew. Po maši pa je bilo v dvorani srečanje nekdanjih stanovalcev Baragovega doma, fantov, ki jih je pred 42. leti začel sprejemati pater Bazilij.

Stanko Prosenak, njegov dolgoletni prijatelj in sodelavec, je življenje in delo patra Bazilija strnil v pesem s posvetilom PATER BAZILIJ VALENTIN.

Veselje patra Bazilija: dve slovenski poroki pred štiridesetimi leti v stari kapeli v Kew.

Pater Bazilij, Albin Valentin,
ljubljeni deželice slovenske sin.
Bogat v veri do Boga
in ljubezni do svoj'ga naroda preizkušaneega.

Amerika, dežela svobode ga poslala,
bratom pod Južnim križem ga dala.
Božjo je besedo oznanjat prišel,
tolažiti izgubljene je duše začel.

Trden, trmast in žilav kot dren,
vztrajen, pokončen, pošten in ponosen,
srce pa zlato, polno ljubezni,
za Kranjca svojega neizmerni.

Enkrat rodi le duša se takšna,
ki zase le malo kaj vpraša,
ravna se po nauku Božjega Sina,
za sestre in brate vedno prva mu briga.

Revč, brez cvenka v žepu,
ponižno potrka na vrata pri škofu:
Prišel sem, skrbim za naše duše Kranjske,
vendar brez strehe sem svoje.

Brat v Bogu nadškof je pravi,
prošnjo, ki tujec mu stavi,
resno pretehta in navdušeno izjavi:
Tam, v Kew, prostor zate bo pravi.

Angelu varuhu in Božji Materi Mariji
mladi pater srčno se zahvali:
Padua Hall mi končno streha je nad glavo,
tu postavim temelje za melbournsko
Slovenijo malo.

Zame hiša ta bo prevelika,
družbo potrebujem, kot se pri nas šika.
V pristanišče ladja z imigranti je priplula,
na nji družba slovenska se mu ponuja.

Išče potrebne po kampu v Bonegilli
kjer redno obiskuje naložen z darili.
Družinam potrebnim vse razdeli,
kar od dobrotnikov uporabnega dobi.

Leto za letom sebe razdaja,
obiskuje potrebne, tolaži, bodri in pomaga.
Pri klubu slovenskem tud' roko poda,
Slovencev tako vsak dan več spozna.

Izgubljeni čas dragoceni je greh,
cerkev svojo zgraditi bo pravi uspeh.
Ponovno potrka na vrata pri škofu,
hram božji želim zgraditi, tam na tenis kortu.

Je nadškof brat v Bogu, razumen v glavi:
Hram Božji postavi tam hitro, on pravi.
So fantje hvaležni kar vsi pomagali,
temelje in streho cerkvi slovenski so dali.

Visoki je gost povabljen iz domovine,
pohvalil je pastirja in ovčice dobrotljive.
Krstil je svetišče po bratih slovanskih,
žegen sv. Cirila in Metoda, reče, bodi na Slovencih avstralskih.

Pater Bazilij z redovno sestro Emo Pivk (rojena 15.6.1915 v Gorici, umrla 5.2.1999 v Melbournu) v Mt. Elizi, kjer je pater organiziral vsako leto v januarju počitniške tedne za družine, fante in dekleta.

Pater Bazilij Valentin (rojen 29.8.1924 v Ljubljani - Vič, umrl 26.7.1997 v Melbournu). Fotograf ga je ujel po maši v Kočevskem Rogu. Pater ni mogel verjeti, da je dočakal ta dan.

Avstralija, dežela bogata, svobodna,
nudi obilen kos belega kruha.
Cerkev slovenska pa Božjo besedo,
za spokojno življenje in odrešenje za dušo.

Lurška Marija v Baragovem domu prebiva,
Mati Božja slovenska v Sunbury poroma.
Slovenija tu se novemu svetu predstavi,
s patrom Bazilijem na čelu in slovenski noši ta pravi.

Enkrat v Tasmanijo k rojakom jo mahne,
drugič v Adelaide ga železni konjiček popelje,
na poti kar v avtu izbere počitek,
po vzgledu in skromnosti kot ga dal je sv. Francišek.

Nikar ne odnehaj, srce mu veleva,
postavi še Dom, saj ni daleč do dneva,
ko ostarel, onemogel slovenski bo brat,
graditi Dom počitka prepozno bo takrat.

Po slovesnem bogoslužju cvetne nedelje.

To sanje so prevelike, reče tisti, ki primakniti noče.
Z voljo pravo, vztraja pater, je vse mogoče.
Za vzgled cekin še svoj primakne
in skupnost cela se navduši: Dajmo bratje -
"Takole fletno po domače".

Izneveril svojim idealom ni se nikoli,
odklanjal antikriste, pri krmilu, v domovini mili.
Prenašal bridke, nezaslužene klevete,
za Božjo čast in domovine njemu svete.

Njegovo se življenje prezgodaj je končalo,
ko odšel brez slovesa je po zaslužno plačilo.
Mu domovina draga se končno poklonila,
nikdar ga Sloven'ja avstralska ne bo pozabila.

Stanko Prosenak

"MISLI sem oddal na pošto in grem na kratek oddih v neznano!"

Če mu je le čas dopuščal, je pater Bazilij vsako `rojstvo` novih Misli praznoval kje v samotnih kotičkih lepe viktorijske narave. To mu je bil tudi edini počitek. V avtu je vedno s seboj vozil spalno blazino, na oknih je imel zavese, tako, da je prenočeval tam, kjer ga je dohitela noč. Frančiškov sin Bazilij se pogovarja s pticami, dobra sestra Ema pa mu je dala hrano tudi zanje.

KAJ MI POMENI SLOVENIJA

dr. Marko Kremžar, Argentina

Kot otrok sem vedel, da je Slovenija čudovita dežela strmih gora, pisanih polj, skrivnostnih gozdov in prijaznih ljudi, v katero me je postavila Božja dobrota. Obzorja moje dežele so se z leti širila. Vedel sem, da obsega Slovenija tudi doline z lepimi imeni, kot so Rož, Podjuna in Zila, pa daljne pokrajine kot Goriška, Benečija, Primorje, Istra in Porabje, kamor nisem mogel, ker so domovino sekale tuje meje. Te so bile zame izraz nasilja.

Potem je vdrlo nasilje čez meje in nas preplavilo. Kmalu pa se je sredi tuje povodnji razdivjala nad nami še krvava, domača revolucija, ki naj bi zgradila nov svet, pa je prinesla s seboj le gorje. V imenu komunistične utopije so spremenili Slovenijo v zemljo neštetihamolčanih grobišč in zatajenih smrti. Ko je domovina desetletja ječala pod strahovlado nekdanjih rabljev, sem kot toliko drugih rojakov občutil, da je molčeča in nemočna Slovenija prav v svoji stiski toliko bolj – moja dežela.

Postal sem begunec. Skupaj s tisoči sem povečal nepregledno vrsto slovenske diaspore. Iz daljave domotožja sem sprva gledal na Slovenijo kot na svojo, a meni nedosegljivo domovino pod Triglavom. Zakaj imamo še radi Slovenijo, ki je daleč, je prišlo na misel marsikom, ki ga je doletela usoda zdomstva. Nekateri so si odgovarjali, da zato, ker je Slovenija lepa. Čutil sem, da to ni dovolj. Odnos do Slovenije je presegal navezanost na zemljo in na njene lepote. Slovenija je resnično lepa, a veliko lepša je za nekoga, ki z njo čuti, ker ve, da so jo pomagali oblikovati

njegovi predniki, ki so ji darovali svoje sile in talente. Slovenija mi je pri srcu ne le zaradi lepote, temveč ker je dežela mojega rodu in moja.

Morda se mi je ob tej zavesti okrepila misel, da je Slovenija prej kot slikovita dežela skupnost ljudi, narod, kateremu po Božji volji pripadam. Sledilo je spoznanje, da so mi z darom pripadnosti narodu bile dane tudi odgovornosti, pravice in dolžnosti, ki se

neločljivo prepletajo in katerim se ne morem izogniti, če hočem ostati sam sebi zvest.

Povsod na svetu najdeš lepe pokrajine in zanimive, navadno prijazne ljudi. Včasih so tudi prijaznejši kot lastni, pa je odnos s slovenskimi rojaki vendarle drugačen. Ali ni podobno v družini, kjer se križajo različna mnenja in se krešejo značaji, a kljub temu – kdo ne občuti v njej skritih vezi? Iz takih nevidnih vezi so pričele rasti po svetu slovenske skupnosti. Ustvarjali so jih rojaki, ki se v svojih srcih Sloveniji niso hoteli odpovedati. Ali se ni majhen delček Slovenije na neki način selil z nami?

V časih, ko je bil svet še neizmerno velik, so se z odhodom iz domovine zrahljale vezi, ki so izseljenca vezale na narodno skupnost. V sedanjem, vedno manjšem svetu, ni nujno tako. Razdalje, ki ločujejo celine, in meje med deželami izgubljajo svojo usodnost. Z leti spoznavam, da narod resnično ločujejo le tiste meje, ki si jih postavlja sam, a da te lahko tudi sam podere in izbriše. Slovenija je občestvo oseb in družin s skupno preteklostjo in skupnimi upi za prihodnost; je skupnost Slovencev, narod z lastnim zakladom vrednot.

**Zadnji plavajoči mlin
na reki Muri
še dela s polno močjo.
Vsi drugi so že svoje odmleli.
Na žalost!**

Fotografija in besedilo: France Stele

Diaspora, v kateri bivam, je del tega naroda – vprašam se, ali jo bo ta hotel in znal sprejeti v svoj življenjski projekt. Nisem edini, ki čuti, da slovenstva ne moreta vezati ne kraj bivanja ne kraj rojstva, ker je to predvsem stvar zavesti in srca. V zdomstvu ne gojiš slovenstva iz koristi. Kot večina ne skrivam pripadnosti svojemu narodu in pri tem nimam občutka majhnosti. Slovenska navzočnost v svetu mi krepi samozavest. Kamorkoli me je zanesla pot, sem naletel na zavedne rojake, ki so v tujini pomagali graditi svet in v njem izstopali s svojimi talenti in storitvami. Tako je postala Slovenija v mojih mislih vedno bolj prostrana in manj na ozemlje vezana stvarnost. Nad nekdanjim ozemeljskim in zato nujno ožjim pojmovanjem Slovenije se mi je pričela oblikovati ne nova, marveč dopolnjena vizija pestre in razgibane vesoljne Slovenije brez meja. Tudi ta Slovenija ima središče na križišču evropskih kultur v državi, katero je priklicala v obstoj volja slovenskega ljudstva. Ob pogledu nanjo si predstavljam, kako slovenska lipa,

zakoreninjena med Alpami in Jadranom, razteza veje prek celin, do koder je vihar zgodovine zanesel slovensko zavest.

Slovenija brez meja postaja za Slovence, ki živimo v svetu, iz dneva v dan bolj domač pojem, rojakom v matici pa utegne zveneti še nenavadno. Medtem se razdalje krčijo in v bližnji prihodnosti bo konec evropskih meja, ki so stoletja oblikovale mišljenje slovenskih rodov. Slovenske zemlje ne bo več branil državni zakon, temveč le volja Slovencev, da ohranijo in krepijo svojo identiteto. Slovenska podjetja bodo obstala in se razvijala usmerjena v svet, kolikor bodo zasidrana v svojem. Slovenska kultura bo skupaj s slovenščino postavljena pred preizkušnjo lastne volje do življenja. Živela in krepila se bo tam, kjer jo bodo imeli radi. Za ljubezen, za kulturo in tudi za gospodarstvo novega veka pa so meje in razdalje brez pomena. Prepričan sem, da sta Slovenija na svojih tleh in Slovenija v svetu dela iste Božje stvarnosti in da bosta tesno povezani laže premagovali izzive novih dni.

Pred zdaj že dolgimi leti se mi je ob takem razmišljanju porodila misel, ki morda najbolje odgovarja na vprašanje, kaj mi pomeni Slovenija.

V pesmi se mi je zapisalo:

**»Slovenija, moj dom brez mej...«
(Iz Družine)**